

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут права

07-01-137 S

СИЛАБУС SYLLABUS	Основи римського приватного права Fundamentals of Roman private law	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	ВБ 2.	
Освітній рівень Level of Education	Перший (бакалаврський) Bachelor's (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	08	право law
Спеціальність Field of Study	081	право law
Освітня програма	право	
Degree Programme	law	

Силабус навчальної дисципліни «Основи римського приватного права» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Право» спеціальності 081 «Право». Рівне. НУВГП. 2024. 12 стор.

ОП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/30683>

Розробники силабусу: *Гришко Вікторія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін; Садовнік Василь Петрович, старший викладач кафедри правових природоохоронних дисциплін.*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 2 від “25” жовтня 2024 року

В.о. завідувача кафедри: *Гришко Вікторія Іванівна*

Керівник (гарант) ОП: *Міщук Інна Володимирівна, кандидат юридичних наук, доцент*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННП
Протокол № 2 від “26” вересня 2024 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *Цимбалюк Валерій Іванович, кандидат юридичних наук, професор*

Попередня версія силабусу (вказати шифр) 07-04-12S, 07-01-30S

2024

© Гришко, Садовнік,

© НУВГП, 2024

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ РИМСЬКОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА»	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Право</i>
Спеціальність	<i>081-Право</i>
Рік навчання, семестр	<i>1,1</i>

Кількість кредитів	3
Лекції:	18 годин/8 години
Лабораторні заняття:	14 годин/8 годин
Самостійна робота:	58 годин/74 годин
Курсова робота:	
Форма навчання	денна/заочна
Форма підсумкового контролю	залік
Мова викладання	Українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)

Лектор	 Гришко Вікторія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін
Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Гришко_Вікторія_Іванівна
ORCID	https://orcid.org/0000-0001-7512-0005
Як комунікувати	v.i.grichko@nuwm.edu.ua

Старший викладач	 Садовнік Василь Петрович, старший викладач кафедри правових природоохоронних дисциплін
Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Садовнік_Василь_Петрович
ORCID	https://orcid.org/0009-0003-2317-0731
Як комунікувати	v.p.sadovnik@nuwm.edu.ua

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Мета та завдання

Мета дисципліни – ознайомити студентів з навчальним матеріалом щодо курсу римського права, сприяти засвоєнню основних термінів та категорій таких як поняття, основні системи римського права, джерела, суб'єкти (особи) римського права, поняття та зміст права власності, речове, зобов'язальне право, поняття та основні категорії сімейного права, способи захисту цивільних прав, які сьогодні в більшості своїй реципійовані в цивільному праві України.

Завдання дисципліни – вивчення поняття, предмета та основних принципів римського приватного права; особливостей його формування та розвитку, аналіз основних джерел римського приватного права, статусних, сімейних, речових, зобов'язальних, процесуальних, спадкових правовідносин, що склалися у римському суспільстві, формування у студентів правового світогляду та мислення, закріплення необхідних юридичних знань з метою вирішення конкретних питань практичної діяльності.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

<https://exam.nuwm.edu.ua/my/#>

Передумови вивчення*

(місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

Теоретичною базою вивчення дисципліни «Основи римського приватного права» є дисципліна «Теорія держави і права».

Компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК18. Здатність володіти навичками публічних виступів, ведення переговорів, професійної та наукової дискусії, підготовка та демонстрація результатів дослідження

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК5. Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК17. Здатність аналізувати правові процеси і явища в історичному контексті

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)*

PH3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
PH5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
PH6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
PH14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.
PH18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
PH19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
PH20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
PH21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

Структура та зміст дисципліни

Модуль 1.

Тема 1. Поняття та предмет римського приватного права. Джерела римського права. Особа в римському приватному праві

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота - 6 год.; заочна форма: лекції – 0,5 год., практичні – 0,5 год., самостійна робота – 8 год. (PH3, PH5, PH 6, PH 19, PH 20).

Римське приватне право як частина загального права Стародавнього світу. Роль римського приватного права у виникненні й розвитку правових систем у країнах Європи. Поняття та види джерел римського приватного права. Закони XII таблиць. Інституції Гая. Кодифікація Юстиніана. Поняття особи. Правоздатність та дієздатність осіб. Правове становище римських громадян. Правове становище латинів та переґринів. Правове становище вільновідпущеників. Правове становище колонів. Правове становище рабів. Юридична особа в римському приватному праві.

Тема 2. Сімейне право.

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота - 6 год., заочна форма: лекції – 0,5 год., практичні – 0,5 год., самостійна робота – 8 год. (PH3, PH5, PH 6, PH14, PH 19, PH 20).

Римська сім'я. Агнатське та когнатське споріднення. Шлюб. Правовідносини подружжя. Правовідносини батьків та дітей.

Тема 3. Захист прав. Позови.

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 1 год., самостійна робота - 6 год.; заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 8 год. (PH3, PH5, PH 6, PH14, PH 19, PH 20).

Форми захисту прав. Види римського цивільного процесу. Види позовів. Позовна давність. Особливі засоби преторського захисту.

Тема 4. Речове право. Володіння

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 6 год.; заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 8 год. (PH3, PH5, PH 6, PH18, PH 19, PH 20).

Поняття та класифікація речей у римському праві. Поняття, загальна характеристика та види речових прав. Загальне вчення про володіння. Види володіння. Захист володіння.

Тема 5. Право власності

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 6 год.; заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 8 год. (РН3, РН5, РН 6, РН18, РН 19, РН 20).

Поняття та види права власності. Спільна власність. Способи набуття права власності. Обмеження та припинення права власності. Захист права власності. Особливості виникнення, поняття та види прав на чужі речі. Сервітут та окремі його види. Емфітевзис. Суперфіцій. Заставне право.

Разом за МК1: денна форма: лекції – 10 год., практичні – 8 год., самостійна робота – 30 год.; заочна форма: лекції – 4 год., практичні – 4 год., самостійна робота – 40 год.

Модуль 2

Тема 6. Загальне вчення про зобов'язання

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 6 год.; заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 8 год. (РН3, РН5, РН 6, РН18, РН 19, РН 20).

Поняття та загальна характеристика зобов'язання. Сторони у зобов'язанні. Види зобов'язання. Підстави виникнення зобов'язання. Зміст зобов'язання. Виникнення зобов'язання. Забезпечення виконання зобов'язання. Наслідки невиконання зобов'язань. Припинення зобов'язання.

Тема 7. Загальні положення про договори

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 12 год.; заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 10 год. (РН3, РН5, РН 6, РН14, РН18, РН 19, РН 20, РН21).

Поняття та види римських договорів. Зміст договору. Умови дійсності договорів. Укладення договорів.

Тема 8. Окремі види договірних зобов'язань. Квазіконтракти. Зобов'язання із деліктів. Квазіделікти.

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 8 год.; заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 8 год. (РН3, РН5, РН 6, РН18, РН 19, РН 20, РН21).

Вербальні контракти. Літеральні контракти. Консенсуальні контракти. Реальні контракти. Безіменні контракти. Пакти. Квазіконтракти. Становлення поняття та загальна характеристика зобов'язань із деліктів. Класифікація зобов'язань із деліктів. Квазіделікти.

Тема 9. Інститут спадкування

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 6 год.; заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 8 год. (РН3, РН5, РН 6, РН14, РН18, РН 19, РН 20, РН21).

Поняття та історія спадкування. Види порядків спадкування. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Прийняття спадщини. Захист

спадкових прав.

Разом за МК2: денна форма: лекції – 8 год., практичні – 6 год., самостійна робота – 28 год.; заочна форма: лекції – 4 год., практичні – 4 год., самостійна робота – 34 год.

УСЬОГО: денна форма: лекції – 18 год., практичні – 14 год., самостійна робота – 58 год., всього 90 год; заочна форма: лекції – 8 год., практичні – 8 год., самостійна робота – 74 год., всього 90 год.

Форми та методи навчання

Форми навчання: традиційні лекції та практичні заняття, перевернуті лекції, міні-конференції, вебінари, науково-практичні семінари, дуальні заняття із залученням практиків, гостьові лекції.

Методи навчання: аналітичний, дослідницький, проблемно-пошуковий, дискусія, ситуативні задачі, презентація, елементи навчальної гри.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук, екранна (проекційна) апаратура.

Програмне забезпечення: MS Windows, MS Office, навчальна платформа Moodle.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/результатів навчання

Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно вчасно виконати індивідуальні завдання (розв'язання практичних задач, наукові тези, реферати, тощо), брати участь у практичних заняттях (доповіді з презентаціями, актуальні запитання, участь у дискусіях, тощо); вчасно здати модульні контролю знань.

Викладач проводить оцінювання індивідуальних завдань студентів шляхом проставлення балів за визначеними критеріями, що вчасно доводяться здобувачам освіти. Також, студент під наглядом викладача самостійно оцінює свою роботу.

За вчасне та якісне виконання усіх видів завдань, студент отримує такі обов'язкові бали:

- по 7 балів за якісну підготовку до кожного практичного заняття;
- 11 балів за якісне оформлення індивідуального завдання;
- 20 балів – модуль 1;
- 20 балів – модуль 2.

Усього 100 балів.

Додаткові бали студент може отримати при написанні наукової статті, наукової роботи на конкурс, ессе, тощо. Тему для дослідницької роботи студенти можуть вибрати самостійно за погодженням із викладачем. Додаткові бали також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна література:

1. Підпригора О.А., Харитонов Є.О. Римське право : підруч. / О.А.Підпригора, Є.О.Харитонов. — К. : Юрінком Інтер, 2022. — 500 с.
2. Основи римського приватного права : підручник /за заг. ред. В.І. Борисової, Л.М. Баранової. Харків : Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 287 с.
3. Римське право крізь призму традиції і судової практики : монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2022. 512 с.

4. Тетарчук І. В. Римське приватне право : навч. посіб. Харків : ЦУЛ, 2020. 136 с.

5. Римське приватне право : підручник / відпов. ред. Р. А. Майданик, Є. О. Рябокони. Київ : Алерта, 2023. 386 с.

6. Основи римського приватного права : навч.-метод. посібник для здобувачів вищ. освіти ступеня «бакалавр». 6-те вид. допов. та переробл. [Електронне видання] / за заг. ред. К. Глиняної. – Одеса : Фенікс, 2023. – 140 с.

7. Основи римського приватного права : підручник / В. С. Макаруч, В. Я. Марковський. – 2-ге вид., перероб. – Харків : Право, 2024. – 352 с.

Допоміжна література:

1. Калюжний Р. А., Вовк В. М. Римське приватне право: підр. для вищ. навч. закл. К. : Атіка, 2012. 408 с.

2. Лубко І. Закони XII таблиць : навч. посібник / Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2006. 64 с.

3. Макаруч В. С. Основи римського приватного права : навч. посібник / Львівський ін-т внутрішніх справ при Національній академії внутрішніх справ України; Міжнародна асоціація істориків права. 2-ге вид., доп. К. : Атіка, 2003. 255 с.

4. Підпригора О. А. Римське приватне право. Академічний курс : підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закладів / 3. вид., перероб. та доп. К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. 440 с.

5. Шевчук Л. З. Основи римського цивільного права : навч. посіб. Чернівці : Рута. 2003. 88 с.

6. Римське право (в схемах) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / кол. авт. ; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, доц. М. Г. Поліщук. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2018. 108 с.

7. Римське право і сучасність: матеріали 5-ї Міжнародної науково-практичної конференції. 30-31 травня 2008 р. Одеса : Фенікс. 2008. 292 с.

8. Римське право і сучасність: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / За заг.ред. Харитонова Є.О. Національний університет «Одеська юридична академія», 2020. 95 с.

9. Тетарчук І. В. Римське приватне право: навчальний посіб для підготовки до іспитів. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 136 с.

10. Римське право і сучасність. Кодифікація та рекодифікація цивільного законодавства в Україні: досвід і перспективи : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 25 черв. 2021 р.) / за заг. ред. д.ю.н., проф. Є. О. Харитонова. Одеса : Фенікс, 2021. 130 с.

11. Навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійної роботи студентів 2 курсу навчання з вибіркової навчальної дисципліни «Основи римського приватного права» для студентів 2 курсу денної форми навчання (першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» освітньо-професійної програми «Право») / уклад. : В. І. Борисова, Н. В. Коробцова, О. О. Біляев. Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2022. 48 с.

12. Майданик Р. А., Рябокони Є. О.. Римське приватне право. Практикум. Київ : Алерта, 2021. 220 с.

13. Вовк В.М. Практикум з основ римського приватного права (у схемах і таблицях) : навчально-методичний посібник. К.: Атіка, 2007. 188 с.

14. Калюжний Р. А. Римське приватне право : Курс лекцій. К. : Істина, 2005. 144 с.

15. Лубко І. Основи римського практичного права: практичний посібник / Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2006. 92 с.

16. Макарчук В. С. Основи римського приватного права : навч. посіб. для вищих навч. закладів / Львівський ін-т внутрішніх справ при Національній академії внутрішніх справ України. К. : Атіка, 2000. 175с.

17. Орач Є. М., Тищик Б. Й. Основи римського приватного права : курс лекцій / Львівський держ. ун-т ім. Івана Франка. К. : Юрінком Інтер, 2000. 272 с.

18. Основи римського приватного права : навчально-методичний посібник / за ред. Є. О. Харитоновна. Одеса : Фенікс, 2019. 296

19. Римське право і сучасність: актуальні проблеми оновлення цивільного законодавства : матеріали Всеукр. наук. конф. (м. Одеса, 25 травня 2023 р.) / упоряд.: І. Давидова, М. Лесняков ; за заг. ред. д.ю.н., проф. Є. О. Харитоновна. – Одеса, 2023. – 242 с. – Режим доступу : <https://doi.org/10.32837/11300.26013>

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. <http://www.nbuv.gov.ua> – бібліотека ім. В.І. Вернадського

2. <http://zakon.rada.gov.ua> – Верховна Рада України

3. <https://www.un.org> - Організація Об'єднаних Націй

Поєднання навчання та досліджень* (за потреби)

Здобувачі вищої освіти залучені до реалізації наукових індивідуальних тем досліджень. Зокрема, в освітньому процесі використовуються наукові досягнення викладача та здобувачів:

1. Гришко В.І., Єфімчук М.В. Особливості правового статусу жінки у Стародавньому Римі: дискримінація та пригнічене становище // Актуальні проблеми розвитку сучасного права: монографія / За заг.ред.В.І. Цимбалюка. - Львів: «Новий Світ-2000», 2020 - 220 с. (С. 10-21.).

2. Гришко В.І., Блошкіна О.О. Особливості реценції римського права у судочинстві України. // The IV International Scientific and Practical Conference «The latest implementation of technologies in education», November 21 – 23, 2021. Munich, Germany. - С. 154-158.

3. Гришко В.І. Методика формування комунікативної компетентності майбутніх юристів в умовах дистанційного навчання (на прикладі освітньої компоненти «Основи римського приватного права»)// Управління та інновації в освіті: досвід, проблеми та перспективи: : збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса 27-28 жовтня 2022 року Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2022. С. 121-124.

4. Гришко В.І., Чикун Т.М. Особливості земельних правовідносин у римському праві // Актуальні проблеми природоохоронного законодавства: збірник тез доповідей Регіональної науково-практичної конференції, 4 червня 2021 року, Рівне: НУВГП, 2021. С. 16–22.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Комунікативні здібності, самоорганізація, уміння працювати в команді, управління своїм часом, критичне мислення

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>. Згідно цього документу і реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі.

Перездача модульних контролів здійснюється згідно <http://nuwm.edu.ua/struktturni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumenty>.

Оголошення стосовно дедлайнів здачі та перездачі оприлюднюються на сторінці MOODLE: <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Неформальна та інформальна освіта (за потреби)

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про неформальну освіту. <http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/>

Також здобувачі вищої освіти можуть самотійно на платформах Prometheus, Coursera, FutureLearn та інших опановувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Усі виконані навчальні завдання здобувачі самотійно перевіряють на виявлення текстових запозичень через університетську платформу MOODLE <http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Unplag>.

- В аудиторії здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи та ін.

Вимоги до відвідування

Здобувачу вищої освіти не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину, то здобувачу не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття. Здобувач вищої освіти має право оформити індивідуальний графік навчання згідно відповідного положення <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>

Автор
В.о. завідувача КПДСЮД

Вікторія ГРИШКО

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №1244
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC003040000009B6C3700C8C2C100